

Stichting Urk in Oorlogstijd in 2011

De in 2007 opgerichte stichting Urk in Oorlogstijd heeft tot doel de Urker oorlogsgeschiedenis opnieuw onder de aandacht te brengen bij de Urker bevolking, en specifiek bij de jongeren. Vanuit de gedachte dat kennis van het verleden belangrijk is, poogt de stichting het 'grote' verhaal van de Tweede Wereldoorlog dichter bij huis te brengen door in te zoomen op de oorlogsgeschiedenis van het voormalige visserseiland Urk. De website van de stichting, www.urkinoorlogstijd.nl, is een platform voor iedereen die in het onderwerp is geïnteresseerd. De oorlogsgebeurtenissen, themaverhalen, nieuwsitems en zelfs een digitaal museum zijn op de site te vinden. Sinds de oprichting heeft de stichting al veel bereikt. Wat te denken van een lespakket, een uitgebreide documentaire, een boekje, verschillende tentoonstellingen en een website die steeds uitgebreid wordt. Ook is door de stichting meegewerkt aan televisieprogramma's van Omroep Flevoland en nieuwsartikelen op herdenkingsdagen. De stichting houdt zich actief bezig met oral history. Regelmatig worden getuigenissen van Urkers vastgelegd op video en op die manier bewaard voor het nageslacht.

Stolpersteine

Op 21 april 2011 zijn op initiatief van de stichting op Urk drie Stolpersteine gelegd door de Duitse kunstenaar Gunter Demnig. De Stolpersteine werden geplaatst in het trottoir voor de woning van Wijk 8-30, waar tijdens de Tweede Wereldoorlog de joodse familie Kropveld heeft gewoond. Het gezin was de enige joodse familie die ten tijde van de oorlog op Urk woonde (afgezien van enkele joodse onderduikers) en overleefde de oorlog niet. Ter gelegenheid van het leggen van de Stolpersteine organiseerde de stichting een interessant ochtendprogramma in de bibliotheek, waarin het thema 'herdenken' vanuit verschillende hoeken werd benaderd. Jelle van Slooten sprak over de familie Kropveld en Pesach, buurtbewoner Krijn de Jong stond stil bij de Stolpersteine in Wijk 8 en Ronny Nafthanael van het CIDI sprak over de gevaren van antisemitisme. Ook wethouder Ben Visser sprak namens de gemeente Urk. Bijzonder was de aanwezigheid van familieleden van het geslacht Kropveld.

Het leggen van de Stolpersteine op Urk trok veel nationale en regionale pers. De Stolpersteine zijn de eerste die in Flevoland zijn gelegd en waarschijnlijk ook de laatste, aangezien tijdens de Tweede Wereldoorlog de Noordoostpolder nog volop in ontginning was. Op www.stolpersteine-urk.nl is alle informatie over dit bijzondere project te vinden.

Dodenherdenking

Op 4 mei 2011 was stichting Urk in Oorlogstijd voor het eerst officieel aanwezig bij de Urker dodenherdenking. Tijdens de plechtigheid werd door de stichting een krans gelegd. De daarop gedrukte tekst 'opdat wij niet vergeten' was een weloverwogen keuze. Niet om wat al lang voorbij is op te blijven rakelen, maar om blijvend te laten zien waar oorlog toe kan leiden, opdat

nieuwe generaties zich daarvan bewust zijn.

Urkerdag

De traditioneel op Pinstertzaterdag gehouden Urkerdag begon veelbelovend. Talloze Urkers hadden zich in de Urker dracht gestoken en op het programma stonden veel activiteiten. Stichting Urk in Oorlogstijd was aanwezig met een stand met informatie, panelen en originele objecten uit de (plaatselijke) oorlogsgeschiedenis. Enkele flinke regenbuien gooiden echter roet in het eten. Net als veel andere stichtingen, zag Urk in Oorlogstijd zich genoodzaakt om haar stand eerder weg te halen. Rond vier uur brak de zon echter weer door en werd het in het oude dorp alsnog gezellig druk.

Werkbezoek in Kornwerderzand en Harlingen

Eens per jaar gaat de stichting op werkbezoek bij collega-instellingen. Doel van deze werkbezoeken is om letterlijk eens buiten de deur te kijken én contacten te leggen met musea en instellingen die inhoudelijke raakvlakken met Urk in oorlogstijd hebben. Dit jaar werd een bezoek gebracht aan het Kazemattenmuseum Kornwerderzand. Een rondleiding over het verdedigingscomplex door de conservator leverde interessante informatie op. 's Middags werd onder leiding van een gids een indrukwekkende stadswandeling door Harlingen gemaakt met het accent op de Harlinger oorlogsgeschiedenis.

Met de moed der hoop

Stichting Urk in Oorlogstijd verleende in september haar medewerking aan een expositie van Stichting Christenen voor Israël, getiteld 'Met de moed der hoop'. De expositie vertelde het verhaal van Dov Nasch, die als klein jongetje verschillende concentratiekampen overleefde en pas jaren na de oorlog met zijn kind en kleinkind over zijn ervaringen sprak. De expositie was van 15 tot 30 september te bezoeken in De Rots op Urk. Stichting Urk in Oorlogstijd verzorgde een aanvullende minitentoonstelling over Urk tijdens de oorlog, met speciale aandacht voor de Stolpersteine die in april voor de familie Kropveld waren gelegd. De stichting ontving Urker schoolklassen die de expositie bezochten.

De website als platform

De website van de stichting is in 2011 uitgebreid met nieuwe thema-artikelen, een webwinkel en nieuwe objecten in het digitaal museum. Robert Hofman deed onderzoek en schreef vervolgens een artikel over Andries Pasterkamp, een 21-jarige Urker die kort na de bevrijding verdronk op de Cap Arcona. Diverse mensen van buiten leverden een bijdrage in de vorm van een artikel, waaronder Lub van den Berg en Klaas Kramer. In de webwinkel zijn de documentaire, lesbrieven en het boekje van de stichting te koop. Sinds dit jaar worden geïnteresseerden via Twitter op de hoogte gehouden van activiteiten, zelfs te volgen via de Urker nieuwswebsite www.opurk.nl

Onderzoek

Op onderzoeksgebied zijn in 2011 enkele bijzondere ontdekkingen gedaan. De stichting heeft in Australië contact gelegd met Louis Cohen, een jood die tijdens de oorlog op Urk was

ondergedoken. Ook de Urker gezinnen werden gevonden die Louis destijds onderdak boden. Via een Skype-gesprek keken onderduiker en een dochter uit het onderduikgezin ruim 65 jaar na dato elkaar weer in de ogen. Een bijzondere ontmoeting. Ook werd een andere persoon gevonden die op Urk was ondergedoken. Dit onderzoek wordt vervolgd.

In het kader van oral history onderzoek zijn een aantal interessante interviews afgenomen met Urker ooggetuigen van de oorlog. Met betrekking tot de luchtoorlog is achter de schermen veel informatie geordend en een mooi overzicht opgesteld. In 2012 hoopt de stichting deze informatie voor publiek toegankelijk te maken.

Lopende zaken en toekomstplannen

De website krijgt steeds meer de beoogde platformfunctie, ook door de toevoeging van social media in de vorm van Twitter en door bijdragen van derden in de vorm van nieuwe themaverhalen. In 2012 wordt de website verder uitgebreid met verdiepende informatie over thema's als de luchtoorlog. Ook hoopt de stichting komend jaar haar lespakket voor basisschool en voortgezet onderwijs opnieuw bij scholen onder de aandacht te brengen, dit in samenwerking met Stichting Urk Promotie. Met deze en andere activiteiten werkt de stichting met plezier en enthousiasme verder aan het verwezenlijk van haar ambitie: de Urker oorlogsgeschiedenis uitdiepen en gebruiken om mensen te interesseren voor geschiedenis in het algemeen en Urk en de Tweede Wereldoorlog in het bijzonder!